

N:o 278.

Af herrar **G. Lindgren** i Islingby och **C. P. Jansson** i Edsbäcken, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning af vin och maldrycker.*

I Kungl. Maj:ts proposition n:o 101 till Riksdagen med förslag till förordning angående försäljning af vin och maldrycker finnes i 6 § mom. 2 föreskrifvet:

»Gästgifvare äfvensom skjutstationsföreståndare äge utan särskildt tillstånd rätt att till vägfarande utskänka maldrycker.»

Då, på grund af erfarenhet, det visat sig, att såväl domstolar som gästgifvare och äfven allmänheten haft mycket olika uppfattning om hvad som egentligen åsyftas med »vägfarande», synes det oss af mycket stor betydelse, om i förordningen hade kunnat inrymmas en närmare bestämmelse, som tydligt angaf, till hvem eller hvilka som gästgifvare äfvensom skjutstationsföreståndare vore berättigade att utskänka maldrycker.

I motiveringen för ifrågavarande bestämmelse, sid. 24 och 25 i den kungl. propositionen, hafva omväxlande begagnats uttrycken »vägfarande» och »resande». Det förefaller därför som att det ansetts, att angifna uttryck vore liktydiga begrepp.

Enligt det språkbruk som i vår ort begagnas kan man säga om en person att han är vägfarande, äfven om han färdas en obetydlig vägsträcka, men med resande menar man vanligen personer, som med skjuts, ångbåt eller järnväg färdas större sträcka.

Det förefaller sålunda svårt att förstå, om det är meningen att tillerkänna gästgifvaren äfvensom skjutstationsföreståndaren rätt att utskänka

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 103 Häft. (N:o 278).

maltdrycker till hvem som helst, som, enligt hvad ofvan är antydt, kan inrymmas under begreppet »vägfarande», eller om denna rätt afser endast sådana personer, som, enligt ofvan angifna uppfattning, kan kallas resande. Om det senare är meningen, så anse vi det varit bättre, om i 6 § stått resande i stället för vägfarande.

Beträffande domstolarnas olika uppfattning af ordet »vägfarande» tillåta vi oss anföra ett par exempel.

En gästgifvare vid namn L. O. Larsson hade af t. f. länsmannen åtalats därför, att han till andra än vägfarande utskänkt maltdrycker. Tre vittnen, hvilka voro boende ungefär $\frac{1}{4}$ mil från gästgifvaregården, hördes. Af deras berättelse framgick att ena vittnet, då de kört förbi gästgifvaregården, köpt öl af Larssons hustru, hvilket af samtliga vittnena i gästgifvaregården druckits.

Larsson erinrade, att hans hustru varit i sin fulla rätt att, på sätt som skett, sälja maltdrycker till vägfarande.

Häradsrätten yttrade i sitt utslag: »att enär Larsson genom åtalade förfarandet vid det omvittnade tillfället icke kunde anses hafva öfverskridit honom såsom gästgifvare tillkommande utskänkingsrätt, ogillades åtalet.»

Åklagaren anförde besvär, och erinrade att vittnet, som köpt ölet, ej kunde anses som vägfarande.

Larsson anhöll om fastställelse.

Svea hofrätt yttrade i sitt utslag, att enär i målet vore upplyst, att Larssons hustru i den af Larsson innehafda gästgifvaregården åt vittnet till förtäring på stället sålt öl,

samt Larsson icke bestridt, att berörda utskänkning skett med hans vetskap; ty och som, med afseende å hvad vittnet i målet intygat, vittnet vid berörda tillfälle icke varit att anse såsom vägfarande;

samt Larsson, hvilken sålunda öfverskridit den honom jemlikt 8 § i stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878 såsom gästgifvare tillkommande rätt till försäljning af maltdrycker, icke, såvidt visadt blifvit, förvärfvat rättighet att eljest utskänka sådana drycker;

alltså funne hofrätten skäligt på det sätt ändra häradsrättens i ansvarsfrågan meddelade yttrande, att Larsson, — jämlikt åberopade lagrum — för tredje gången föröfvad olofflig utskänkning af maltdrycker dömes att böta 120 kronor.

Larsson anförde besvär och yttrade bland annat, att då vittnet vid omvittnade tillfället kommit farande med hästar, folk och åkdon från sitt hem, beläget omkring $\frac{1}{4}$ mil från gästgifvaregården, på väg förbi denna till en plats på andra sidan därom, borde han anses såsom vägfarande.

Åklagaren begärde fastställelse af hofrättens utslag och vidhåll, att vittnet icke varit vägfarande.

Då målet föredrogs, pröfvade fem af högsta domstolens ledamöter skäligt upphäffa hofrättens utslag och fastställa häradsrättens beslut. Två justitieråd funno ej skäl att i hofrättens utslag göra ändring. (Holm, Nytt Juridiskt Arkiv 1893, sid. 270, 271).

Enligt samma arkiv 1892, sid. 34, 35, hade en gästgifvare åtalats därför, att han sålt öl till personer, som voro bosatta i samma by som gästgifvargården var belägen. Den åtalade förmenade sig äga rätt att sälja öl till »vägfarande» och sådan ansåg han enhvar som färdades å vägen vid gästgifveriet.

Häradsrätten ansåg också, att gästgifvaren icke öfverskridit sin befogenhet, och frikände honom från ansvar.

I detta mål voro dock såväl hofrätten som högsta domstolen af annan mening och dömde gästgifvaren till ansvar för olaga ölförsäljning.

I den kungl. propositionen, sid. 26, säger statsrådet och chefen för finansdepartementet, att han, »om än icke utan all tvekan», ställt sig på den ståndpunkten, att gästgifvare och skjutsstationsföreståndare fortfarande må tillerkännas sin utskänkningsrätt, och upplyser att denna utskänkningsrätt ofta missbrukats och gifvit anledning till klagomål, men anser att tiden ännu icke är inne för indragning af ifrågavarande rättighet, hvilken tillkommit i syfte att tillgodose de »resandes» behof.

Det torde nog också förhålla sig så, att det för närvarande icke är möjligt att helt och hållet indraga omförmälda rättighet, men det förefaller oss som att, till dess den tiden är inne, missbruket betydligt kunde stärfjas, om i förordningen, så tydligt som möjligt, angifvits hvad som afses med »vägfarande».

Då, såsom af angifna domar framgår, domstolarna hafva mycket olika uppfattning angående ifrågavarande rättighet, synes det oss som att det kan förefalla vederbörande åklagare motbjudande att anställa åtal, äfven om missbruk förekommer.

Enligt vårt förmenande skulle missbruk af ifrågavarande rättighet betydligt kunna förebyggas, om rättigheten att utskänka maltdrycker inskränktes till endast vid måltid spisande gäster.

På grund af det anförda få vi vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade besluta, att 6 § 2 mom. skall hafva följande förändrade lydelse:

2. Gästgifvare äfvensom skjutsstationsföreståndare äge utan särskildt tillstånd rätt att till vägfarande ut-

skänka maltdrycker; dock endast i sammanhang med måltid.

Med vägfarande, enligt denna förordning, afses person, som med skjuts, ångbåt eller järnväg ankommer till gästgifveri eller skjutsstation.

I hvilka fall — — — — —
— — — — — skjutsväsendet.

Om utskottet finner annan formulering af det föreslagna tillägget lämpligare, anhålles att sådan användes.

Stockholm den 7 april 1905.

G. Lindgren i Islingby.

Carl Jansson i Edsbäcken.